

Sygn. akt IV CNP 41/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Iwona Koper (przewodniczący)
SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)
SSN Karol Weitz

w sprawie ze skargi strony pozwanej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w S.
z dnia 24 kwietnia 2013 r., sygn. akt I Ca (...)
w sprawie z powództwa małoletniej N. B.
przeciwko P. w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 maja 2016 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego P. (P.) na rzecz powódki kwotę 20 000 zł a Sąd Okręgowy wyrokiem dnia 24 kwietnia 2013 r. oddalił apelację pozwanego od tego wyroku.

Sądy meriti ustaliły, że w dniu 18 września 2004 r. na Litwie doszło do wypadku komunikacyjnego, który spowodował będący pod wpływem alkoholu obywatel łotewski., w wyniku tego wypadku doznał obrażeń, a następnie zmarł brat powódki M. B.. Sprawca wypadku był ubezpieczony w łotewskim zakładzie ubezpieczeń B. SA. Korespondent tego Towarzystwa – Towarzystwo Ubezpieczeń [x]. odmówiło przyznania powódce zadośćuczynienia, w tej sytuacji powódka zgłosiła takie roszczenie wobec pozwanego Biura. W pozwie domagała się wypłaty zadośćuczynienia w związku ze śmiercią brata w wypadku drogowym. Pozwane Biuro broniło się przede wszystkim zarzutem braku własnej legitymacji biernej i zarzut braku takiej legitymacji był podnoszony w obu instancjach.

Pozwane Biuro złożyło skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego z dnia 24 kwietnia 2013 r., tj. z art. 19 ust. 3 i art. 123 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczonych w Funduszu G. (Dz.U. nr 124, poz. 1152 ze zm.; cyt. dalej jako „ustawa z dnia 22 maja 2003 r.”). Skarżący wnosił o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest sprzeczny ze wskazanymi przepisami. W dłuższym wywodzie prawnym, w którym wyjaśniono przyczyny regulacji prawnej zawartej w ustawie z dnia 22 maja 2003 r., stan prawny w chwili wypadku komunikacyjnego (wrzesień 2004 r.), i dalsze zmiany stanu prawnego w odniesieniu do kwestii legitymacji biernej Biura i innych podmiotów, skarżący stwierdził, że w sprawie (objętej zaskarżonym wyrokiem) nie istniały w ogóle podstawy przyjęcia legitymacji pozwanego Biura. Odnosi się to zarówno do stanu prawnego, jaki istniał w chwili wypadku komunikacyjnego (wrzesień 2004), jak i stanu prawnego obowiązującego w chwili wyrokowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Sąd Okręgowy istotnie podzielił dokonaną przez Sąd Rejonowy wykładnię art. 19 ust. 3 i art. 123 pkt 1, 2, 5 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. i przyjął istnienie legitymacji biernej po stronie pozwanego Biura. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy brał pod uwagę przepisy obowiązujące w czasie wystąpienia wypadku komunikacyjnego (s. 16 uzasadnienia zaskarżonego wyroku) i takie stanowisko nie było przedmiotem zarzutów formułowanych w skardze. Według Sądu Okręgowego, w 2004 r. pozwane Biuro odpowiadało za szkody będące następstwem wypadku, które wystąpiły na terytorium państw, których biura są sygnatariuszami Jednolitego Porozumienia – Jednolitego Regulaminu Wewnętrzznego, a szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych oraz na terytorium państw, w których biura narodowe podpisały z Biurem umowy o wzajemnym uznawaniu dokumentów ubezpieczeniowych i likwidacji szkód pod warunkiem istnienia ważnej zielonej karty wystawionej przez Biuro (s. 6-7 i 16 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Przepis art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2013 r. w wersji obowiązującej z czasu wypadku komunikacyjnego (Dz.U. z 2003 r., nr 124, poz. 1152) przewidywał, że poszkodowany w związku z wypadkiem komunikacyjnym może dochodzić roszczenia także bezpośrednio od P. w wypadkach przewidzianych w art. 123 pkt 1, 2, i 5 ustawy, a nie tylko od ubezpieczyciela zawierającego umowę ubezpieczenia OC ze sprawcą szkody (wprost lub za pośrednictwem jego przedstawiciela). Z ustaleń faktycznych wynika, że do wypadku doszło na terytorium Litwy i mogłaby tu wchodzić w grę jedynie sytuacja określona w art. 123 pkt 5 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. O legitymacji biernej pozwanego Biura (zaktualizowania się wobec niego *actio directa*) mogłoby zatem przesądzać zaistnienie sytuacji określonej w tym przepisie. Tymczasem należy zwrócić uwagę na sposób i zakres zaskarżenia wyroku Sądu Okręgowego z 24 kwietnia 2013 r. Skarżący konsekwentnie podnosi, że wspomniany wyrok narusza art. 19 ust. 3 oraz art. 123 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. Przepis art. 19 ust. 3 ustawy można było oczywiście naruszyć tylko wtedy, gdy przyjmuje się legitymację bierną pozwanego Biura wbrew przesłankom określonym w art. 123 pkt 1, 2 i 5 ustawy. W uzasadnieniu skargi skarżący wielokrotnie wspomina o naruszeniu art. 123 pkt 4 i 5 ustawy (por. np. s. 3-4, 9-10, 13, 13), a na s. 9-10 nawet wprost stwierdza,

że „odmienny pogląd (Sądu Okręgowego) wynikał z faktu dokonania wadliwej wykładni art. 123 pkt 3 i 4 (...)”.

W postępowaniu o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia mają odpowiednie zastosowanie przepisy o skardze kasacyjnej (art. 424¹² k.p.c.). Oznacza to, że Sąd Najwyższy pozostaje związany podstawami skargi i rozpoznaje ją w granicach dokonanego zaskarżenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2015 r., IV CNP 13/15, niepubl.). W związku z tym, że przepis art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. odsyłał wprost do art. 123 pkt 1, 2 i 5 tej ustawy, a w skardze wskazywano jednak niezgodność zaskarżonego orzeczenia z art. 123 pkt 3 i 4 ustawy, należało skargę pozwanego Biura oddalić jako nieuzasadnioną (art. 424¹¹ k.p.c.).